

ОБЛІК ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПОСЛУГ БУДІВЕЛЬНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

(Представлено к.е.н., доц. Золотницька Ю.В.)

Стаття розкриває особливості обліку доходів у будівельних підприємствах. Проаналізовано нормативні документи, що регламентують облік доходів від надання послуг з будівництва. Проведене дослідження дало можливість встановити алгоритм системи управління доходами будівельного підприємства.

Ключові слова: облік доходів, реалізація послуг з будівництва, будівельні підприємства.

Постановка проблеми. Будівництво, як вид економічної діяльності, характеризується специфічним веденням фінансового та управлінського обліку і є надзвичайно важливим в умовах становлення та розвитку ринкових відносин в Україні.

Будівельне підприємство – це самостійно господарюючий будівельний, спеціальний і монтажний суб'єкт, кінцевим результатом якого є об'єкт будівництва – основний засіб чи його модернізація. Будівельні роботи можуть здійснюватися самостійно підприємством, підрядною організацією чи компанією або із залученням субпідрядника. При цьому можуть використовуватися кошти замовника (юридичних чи фізичних осіб) або кредитні ресурси банківських установ [6].

Доходність будівельного підприємства є одним із найголовніших показників, які відображають його фінансовий стан. Такий показник відображає мету підприємницької діяльності.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження управління доходами, формуванням їх величини, визначенням сутності як обліково-економічної категорії зробили Азаренкова Г.М., Бруханський Р.Ф., Бутинець Ф.Ф., Височан О.С., Волкова І.А., Гарасим П.М., Гладких Т.В., Журавель Г.П., Загородній А.Г., Кірданов М.Г., Коцупатрій М.М., Лишиленко О.В., Огічук М.Ф., Олійник Л.Ш., Панченко Л.Г., Партин Г.О., Плаксієнко В.Я., Самородова Н.М. та інші. Віддаючи належне розробкам вітчизняних вчених, слід зазначити, що в питаннях обліку й аналізу доходів залишається чимало невирішених проблем, котрі потребують детального дослідження і вироблення пропозицій для практичної діяльності.

Метою статті є дослідження організації обліку доходів від реалізації послуг будівельних організацій.

Викладення основного матеріалу. Облік доходів в сучасних умовах господарювання набуває стратегічного значення для будь-якого суб'єкта господарювання. Сьогодні на кожному підприємстві на перше місце ставиться саме результат його господарської діяльності – прибуток чи збиток. Достовірно оцінити результат діяльності підприємства можливо лише за даними бухгалтерського обліку.

Саме від повноти та достовірності отриманої керівництвом інформації залежить адекватність прийнятих ним в тій чи іншій ситуації рішень. Тому керівництво підприємств висуває жорсткі вимоги щодо якості організації та ведення обліку фінансових результатів. [2]

З точки зору бухгалтерського підходу, дохід розглядають як збільшення економічних вигід на основі одержання підприємством певних активів чи зменшення сум зобов'язань, які зумовлюють збільшення сум власного капіталу (за мінусом збільшення сум капіталу із внесків власників або учасників).

Дохід є виручкою підприємства від реалізації продукції, послуг та виконання робіт без урахування податку на додану вартість та акцизного збору [4].

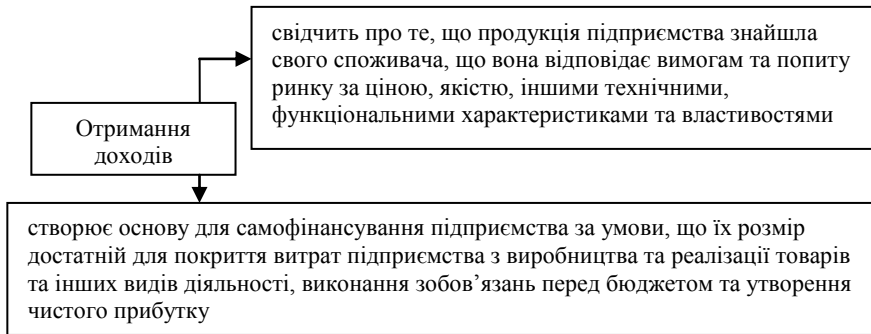

Рис. Роль доходу в господарській діяльності підприємства

Дохід є надходженням економічних вигід, які виникають в результаті діяльності підприємства у вигляді виручки від наданих будівельних послуг. Методологічні засади формування, оцінки і визнання у бухгалтерському обліку інформації про доходи будівельних підприємств та її розкриття у фінансовій звітності визначають П(С)БО 15 «Дохід», П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та П(С)БО 18 «Будівельні контракти» [4].

Відповідно до П(С)БО 15 «Дохід» визнані доходи класифікуються в бухгалтерському обліку за такими групами: дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); інші операційні доходи; фінансові доходи; інші доходи [4].

Бухгалтерський облік в будівництві відрізняється від обліку в інших галузях народного господарства технологічними особливостями, структурою управління та ціноутворенням. Для обліку в будівництві важливим елементом є визначення та порядок формування доходів від надання послуг, тому для цього необхідно використовувати низку нормативних документів, що регулюють:

- ведення бухгалтерського обліку в будівельних підприємствах;
- порядок визнання та відображення в обліку витрат на будівництво (витрат, пов'язаних із виконанням будівельних контрактів);
- класифікацію таких витрат, їх групування за економічними елементами;
- засади формування та визначення фактичної собівартості будівельно-монтажних робіт (калькулювання);

- визначення планової собівартості будівельно-монтажних робіт з метою планування;

- порядок визнання та відображення доходів за будівельними контрактами;
- розкриття інформації щодо будівельних контрактів у примітках до фінансової звітності.

Дохід будівельної організації під час виконання будівельних робіт об'єднує:

- ціну будівельного контракту;
- суму відхилень від ціни за будівельним контрактом;
- суму претензій, яку підрядник може вимагати від замовника;
- суму заохочувальних виплат на користь підрядника понад ціну контракту [5].

Важливе значення при визнанні доходу мають умови договору(контракту) продажу активу. Для визнання доходу необхідним є не тільки надходження активу або зменшення зобов'язань, але і фінансовий наслідок цих подій [1].

До доходу генпідрядника входить вся вартість виконаних за будівельним контрактом робіт. Вартість робіт, виконаних субпідрядниками, генпідрядники визнають як інші прями витрати, пов'язані з виконанням будівельного контракту. У цьому вбачається певна особливість порівняно з чинною сьогодні системою обліку генпідрядниками вартості робіт, виконаних субпідрядниками.

Доходи за кожним окремим будівельним контрактом відображуються у бухгалтерському обліку із застосуванням принципу нарахування. Доходи протягом звітного періоду виконання будівельного контракту визнаються на дату балансу за ступенем завершеності будівельно-монтажних робіт. Існує три методи оцінки ступеня завершеності БМР: вимірювання та оцінка виконаних робіт; співвідношення обсягу завершені частини робіт до їх загального обсягу у натуральному вимірі; співвідношення фактичних витрат з початку виконання будівельного контракту до дати балансу та очікуваної суми загальних витрат. Сьогодні в будівельній галузі найчастіше використовують перший метод, оскільки він найточніше відображає хід будівництва від початку виконання робіт до їх закінчення, а також замовник здійснює контроль і технічний нагляд за обсягом і вартістю виконаних робіт.

Дохід визнається та оцінюється у момент прийняття робіт замовником. Достовірність оцінки залежить від виду будівельного контракту. Якщо це контракт із фіксованою ціною, його остаточний результат можна оцінити з високим ступенем достовірності. Якщо фінансовий результат за цим контрактом не може бути достовірно оціненим, то дохід за контрактом не може бути визнаним на підставі оцінки ступеня завершення робіт. У цьому разі дохід визнається в сумі фактичних витрат від початку виконання будівельного контракту, щодо яких існує ймовірність їх відшкодування [5].

Загальна система управління доходами будівельного підприємства передбачає облік джерел отримання доходів, створення інформаційної бази для прийняття рішень, аналіз доходів та чинників, які на них впливають, визначення обсягу доходів за плановий період та порівняння отриманого результату з необхідним розміром отримання доходів у плановому періоді.

Висновок. Проблеми ринкової перебудови промислового та житлового будівництва в Україні є надзвичайно актуальними. Їх вирішення стане реальним за умови наявності нормативно-правової бази, яка б стимулювала роботу всіх сфер і галузей будівельного комплексу, а також запровадження принципово нового

інвестиційного механізму, що забезпечував би надходження до цієї сфери економіки коштів з різноманітних джерел фінансування: державних, приватних, комерційних, іноземних. На це треба націлити систему кредитування та надання пільгових позичок населенню.

Список використаної літератури:

1. Дерій В. Проблеми обліку витрат і доходів підприємства та перспективи їх вирішення в Україні // Бухгалтерський облік і аудит. - 2011. - № 4. - С. 7 – 11
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" Наказ Мінфіну від 07.02.2013 р. №73: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336>
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Доходи", затверджене приказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999р. №318 (зі змінами та доп.).
4. Положення(стандарт)бухгалтерського обліку 18 “ Будівельні контракти” затверджене приказом Міністерства фінансів України від 15. 121993 р.№9 (зі змінами та доп.).
5. Хоменко М.М. Особливості обліку об'єктів будівництва в Україні / М. М. Хоменко, Н. В. Черевик, О. В. Нестеренко // Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського. – Випуск 6/2014 (89). Частина 2 с. 106-110

References:

1. Deriy V. Issues related costs and business income and prospects of their solution in Ukraine // Accounting and Auditing. - 2011. - № 4. - P. 7 – 11
2. Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 1 «Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti» # 48 vid 08.02.2014 [Elektronnyi resurs] / MFU # 48 vid 08.02.2014 – Rezhym dostupu <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0336->
3. Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 15 «Dohody» # 48 vid 08.02.2014 [Elektronnyi resurs] / MFU # 48 vid 08.02.2014 – Rezhym dostupu <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> 31.12.1999r. №318 (as amended and additional).
4. Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 18 "Budivelnny kontrakty" ordinance approved by the Ministry of Finance of Ukraine 15. r.№9 121,993 (amended and additional).
5. Khomenko N.N. Features accounting of construction in Ukraine / M. Khomenko, N. Boot, A. Nesterenko KrNU // Herald of Mykhaylo Ostrogradskiy. - Issue 6/2014 (89). Part 2 seconds. 106-110

КОЗАЧОК Світлана Миколаївна – магістр Житомирського національного агроекологічного університету, спеціальність «Облік і оподаткування».

Наукові інтереси: обліково-методичні аспекти бухгалтерського обліку доходів підприємства